

KÜMES HAYVANLARINDA KUŞ GRİBİ (İNFLUENZA-H5N1) TESPİT EDİLEN BÖLGELERDE YAPILMASI GEREKEN ÇALIŞMALAR

1. Acil Servislerde ve O Bölgede Çalışan Hekimlerin Bilgilendirilmesi
2. Kuş Gribi Nedir?

Kuş gribi (avian influenza), influenza virüslerinden A tipinin neden olduğu ve kanatlılarda görülen bir enfeksiyon hastalığıdır. Hasta hayvan teması sonrası nadiren de olsa insana hastalık bulaşabilir.

2. İnsanlarda görülen hastalık belirtileri nelerdir?

38 °C'nin üzerinde ateş ile birlikte

1. Öksürük,
2. Boğaz ağrısı,
3. Kırıklık,
4. Nefes darlığı
5. İshal yakınmalarından bir ya da birkaçı bir arada görülmektedir.

3. Vaka Tanımı Nedir?

Klinik Tanımlama

Aşağıdakilerden en az birinin olması gerekir:

1. Ateş ile birlikte akut respiratuvar enfeksiyon semptom ve belirtilerinin olması
2. Açıklanamayan akut respiratuvar hastalığa bağlı ölüm

Epidemiyolojik Kriterler

Son 10 gün içinde aşağıdakilerden en az birinin olması gerekir.

1. Olası ya da kesin vaka (doğrulanmış) olduğu bildirilen bir kişi ile yakın temas (bir metre içinde),
  2. Laboratuvarda maruziyet,
  3. Hasta veya ölü bulunan yabani kuşlar ve kümes hayvanları, diğer hayvanlar ve/veya kesin avian influenza virüs ile enfekte olduğu gösterilen bir hayvanla yakın temas (bir metre içinde),
  4. İkamet edilen veya ziyaret edilen alanda, yakında avian influenza virüsten şüphelenilmesi veya doğrulanması ve aşağıdakilerden en az birinin olması gerekir.
- Kontamine bir alanda hasta ya da ölü evcil kümes hayvanları ile veya yabani kuşlarla ve hayvanlarla yakın temasta (bir metre içinde) bulunmuş olmak,
  - Önceki ay içinde hasta ya da ölü evcil kümes hayvanlarının bildirildiği enfekte bir alanda ev veya çiftlikte bulunmuş olmak.

Tanı İçin Laboratuvar Kriterleri

Aşağıdakilerden en az birinin pozitif olması gerekir.

1. Klinik bir numuneden influenza A/H5N1 izole edilmesi,
2. Klinik bir numunede influenza A/H5 nükleik asit tespit edilmesi,
3. İnfluenza A/H5 spesifik antikor yanıtı (Dört katı veya daha fazla artış veya tek bir yüksek titre).

Vaka Sınıflaması

Olası vaka: Klinik ve epidemiyolojik kriterleri taşıyan kişi.

Kuvvetle Olası vaka: İnfluenza A/H5 veya A/H5N1 testi insan influenzası için Avrupa Birliği Ağı Referans Laboratuvarlarına katılımı olmayan bir ulusal referans laboratuvarında pozitif olan kişi

Ulusal olarak doğrulanmış vaka: İnfluenza A/H5 veya A/H5N1 testi insan influenzası için Avrupa Birliği Ağı Referans Laboratuvarlarına katılımı olan bir ulusal referans laboratuvarında pozitif olan kişi.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından doğrulanmış vaka: H5 için DSÖ ile işbirliği yapan bir laboratuvarında doğrulanmış kişi

4. Kimlerden numune alınır?

Hasta veya ölü kanatlı hayvan teması öyküsü bulunan ve 38 °C'nin üzerinde ateş ile birlikte

1. Öksürük
2. Boğaz ağrısı
3. Kırıklık
4. Nefes darlığı
5. İshal

yakınmalarından bir ya da birkaçı bir arada bulunan hastalardan nazofarengeal sürüntü veya aspirat, nazal aspirat, BAL, doku örneği (biyopsi/otopsi) numunelerinden uygun olan numune alınarak gönderilecektir.

5. Kimlere profilaksi uygulanır?

Profilaksi için her temaslı kendi içinde değerlendirilerek karar verilecektir. Kapalı tesislerde hasta veya ölü hayvan teması öyküsü bulunan kişiler özellikle dikkate alınacaktır.

1-) Son 10 gün içerisinde aşağıdaki aktivitelerde bulunan kişiler;

- Ölü veya hasta kanatlı evcil (tavuk, horoz, hindi, ördek, kaz) veya yabani kanatlı hayvanlarla veya bunların dışkı ve vücut sıvılarıyla temasta (dokunma, kesme, yolma, pişirmeye hazırlama yoluyla) bulunan kişiler,
- Ölü veya hasta kanatlı hayvanların bulunduğu kapalı kümeslere veya kanatlı üretim tesisine giren kişiler,
- Ölü veya hasta kanatlı hayvanın bulunduğu kapalı ortamlarda (ev, ahır vb.) 1 saatten fazla bulunan kişiler,
- Kontamine yüzey (kanatlı hayvan karkası, vücut parçaları ve iç organları ya da dışkı ile kirlenmiş), kesme, parçalama veya pişirmeye hazırlamada kullanılan aletler (bıçak, kesme tahtası vb.) ile doğrudan temas eden kişiler

Yapılmaması gereken uygulamalar;

- Yakın temasının temasına profilaksi başlanmasına gerek yoktur.
- Doğrudan temas yok ise bölgede hastalık görülmüş olması profilaksi başlanmasını gerektirmez.

Dikkat edilmesi gereken hususlar;

- Kanatlı üretim tesislerinde ve kesimhanelerde çalışan personelin aşılınması gereklidir.
- Avian influenza ile karşılaşma riski yüksek olan kişilere (itlaf ekibi, laboratuvar çalışanları gibi) mevsimsel influenza aşısı yapılması gereklidir.
- Kanatlı hayvan itlaf ekibinde olup korunma önlemleri almamış kişiler için koruyucu (profilaktik) ilaç kullanımı kişisel korunma önlemlerinin yerine geçmez. İtlaf ekibinin koruyucu ekipman kullanması zorunludur.
- Gebeler ve emziren anneler için de yukarıdaki riskli durumlar söz konusu ise ilaç ile profilaksiye başlanması gerekir.
- Profilaktik ilaç günde iki kez kullanılmalı ve profilaksiye temas riski olduğu sürece devam edilmelidir.

- Profilaksi, bilinen son temastan 5 gün sonrasına kadar sürdürülmelidir.
- Tüm temashılar, profilaksi başlanmış olsa bile, son temastan sonraki 10 gün boyunca sağlık personeli tarafından takip edilmelidir.

1. Grip benzeri şikâyetler ile başvuran kişilerde hayvan temas öyküsünün sorgulanması

İçinde bulunduğumuz süreç mevsimsel influenza sezonunun devam ettiği dönem olması nedeni ile grip benzeri hastalık şikâyeti ile başvurular halen devam etmektedir.

Özellikle kanatlılarda virüsün tespit edildiği bölgeler olmak üzere tüm bölgelerde grip benzeri hastalık şikâyetleri ile başvuran kişilerde hayvan temasının muhakkak sorgulanması gerekmektedir.

1. Bölgede hayvan teması öyküsü olanların günlük olarak hastalık semptomları yönünden izlenmesi
2. Temaslı listesi hazırlanır (Ekte yer alan temaslı listesi kullanılacaktır).
3. Hasta veya ölü kanatlı hayvan temas öyküsü olan kişiler tespit edildikçe listeye dahil edilir.
4. Temashılara; kuş gribi hastalığı ve günlük olarak semptom takibi yapılacağı hakkında bilgi verilir, hastalık semptomları ortaya çıktığında semptom takibi yapan merkeze haber vermeleri bu merkeze ulaşamadığı durumda en kısa sürede sağlık kuruluşuna başvurmaları gerektiği bildirilir.
5. Temashıların semptomları günlük olarak takip edilir. Semptom gelişirse belirlenmiş uzman hekime yönlendirilir.
6. Temaslı olup semptomları olan kişilerden numune alınarak gönderilmesi sağlanır; antiviral tedavi başlanması sağlanır.